

**Aan: De Griffier van de Eilandsraad van Bonaire  
De voorzitter van de Eilandsraad van Bonaire**

**Fractie M21 Eilandsraad Bonaire**

Pasanggrahan  
Parke Wilhelmina 2  
Kralendijk, Bonaire C.N.

**Onderwerp: Verzenden-petitie namens de Eilandsraad.**

**Contactpersoon**

Désirée Coffie  
Eilandsraadslid

**Bonaire, 18 mei 2026.**

T: 715 5330 tst. 1414  
frakshonm21@konsehoinisular.org

**Geachte Griffier en Voorzitter van de Eilandsraad,**

**Datum**

18 mei 2026

Namens de fractie M21 heb ik kennis genomen van de verzending van een petitie namens de eilandsraad aan de minister-president de heer R. Jetten.

**Betreft**

Verzenden petitie namens de Eilandsraad

Namens mijn fractie wil ik meegeven dat dit niet kan. Er bestaat geen raadsbesluit. Immers de raad heeft over de petitie niet beraadslaagd en er is ook geen besluit over genomen in de raad (BVR). Raadsbesluiten dienen bovendien door de voorzitter en de griffier ondertekend te worden voor verzending. Ook dit is niet gebeurd.

**Kenmerk:** FM21-2026-009

Met verwijzing naar mijn schriftelijke reactie op de petitie (zie bijlage in het rood) is overduidelijk dat mijn fractie geen fiat gegeven heeft deze petitie namens M21 te verzenden, aangezien op vele punten zowel juridisch als inhoudelijk de petitie mijn goedkeuring niet draagt. Dat de coalitiefracties UPB/MPB/Silberie deze petitie hebben willen aanbieden is hun volste recht en zij zijn daar geheel vrij in, maar niet namens de Eilandsraad.

Ik verzoek U derhalve voornoemde petitie niet namens de eilandsraad en zeker niet namens di M21-fractie te verzenden. Mocht dit al gebeurd zijn, dan verzoek ik u terstond deze te corrigeren en mee te delen aan de betrokken instantie waarnaar deze verzonden is en een afschrift van Uw correctie de eilandsraad te doen toekomen.

Met vriendelijke groet,



Désirée (Daisy) Coffie,  
Fractie leider M21-fractie

c.c. collega raadsleden

## PETITIE

van de Eilandsraad van Bonaire  
aan onze Minister-President

Kralendijk, 12 mei 2026

Geachte Minister-President,

De Eilandsraad van Bonaire staat voor principiële keuzes: o.a. hoeveel mensen kan en wil Bonaire op duurzame wijze huisvesten in 2050? Die “hoofdkeuze” — met de welzijnsmaatstaf als weegcriterium — is de fundering van de Structuurvisie Bonaire 2050. Zij is het normatieve vertrekpunt van alles wat daarna komt: ruimte, infrastructuur, voorzieningen, financiering. Het is de kerntaak van de Eilandsraad om deze keuze te maken — en van het Rijk om die keuze serieus te nemen.

**Reactie FM21: Wanneer wordt die keuze gedaan? Met alleen woorden gaat het niet. Er moet met daadkracht verordeningen gemaakt worden, die criteria vaststellen voor het toelaten van immigranten. Bonaire kent geen werkloosheid. De vraag is waarom laten we toe dat alsmaar buitenlandse bedrijven zich hier vestigen, waardoor automatisch arbeidsimmigranten aangetrokken worden met alle gevolgen van dien.**

### **Deze vijf dossiers laten zien wat op het spel staat:**

Bonaire draagt sinds 10-10-2010 verantwoordelijkheden die in Europees Nederland zijn verdeeld over gemeente, provincie, waterschap en deels het Rijk — zonder vergelijkbare bestuurlijke capaciteit en financieringsarchitectuur. Vijf actuele dossiers maken dat patroon zichtbaar.

- **Afval.** Het locatiebesluit Selibon Lagun voor 1 juli 2026 vraagt om een structurele rijksverantwoordelijkheid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving — naar analogie van het Type IV-regime onder het Inrichtingen- en Activiteitenbesluit BES. Het ministerie van I&W bereidt deze lijn voor; de Eilandsraad ondersteunt haar.
- **Onderwijshuisvesting.** Rond dertig leerplichtige kinderen zitten thuis. Een leeg, vervallen schoolgebouw staat naast Kolegio San Bernardo. Het Openbaar Lichaam draagt deze gemeentetaak, mag geen leningen aangaan en is afhankelijk van incidenteel OCW-budget zonder demografische koppeling. De Kamervragen Dijk en Rooderkerk (D66, maart 2026) liggen onbeantwoord.
- **Voedselzekerheid en landbouw.** LVV draait op het voedselzekerheidsprogramma van BZK van circa €750.000 per jaar. Voor klimaatadaptatie en het terugdringen van voedselafhankelijkheid is dat ontoereikend. Boeren in Caribisch

Nederland hebben geen toegang tot een subsidiekader vergelijkbaar met de EU-landbouwsteun. InvestNL is op de eilanden afwezig — een geïntegreerde benadering vanuit LNV, EZK en BZK is nodig.

- **Woningnood.** De woningnood op Bonaire is groot en groeit door — door snelle groei aantal inwoners (van 15.000 naar 27.000 inwoners sinds 2010), toerisme en immigratie. Veel mensen staan op de wachtlijst voor een sociale huurwoning. Een nog groter aantal wil zelf bouwen, maar geschikte bouwkavels in woonomgevingen zijn nauwelijks beschikbaar. Huizenprijzen zijn tussen 2011 en 2024 bijna verdubbeld. De Woningwet BES (ministerraad februari 2026, advies Raad van State april 2026) regelt achterborg via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor de sociale huursector — een belangrijk begin. Wat blijft ontbreken: een rijkskader voor de woningbouw-infrastructuur (ontsluiting, nutsvoorzieningen, bouw- en woonrijp maken) — een eilandelijke taak waarvoor het OLB geen financieringscapaciteit heeft. Dit raakt direct aan de Structuurvisie 2050 en het daarin voorziene Fonds Ruimtelijke Ontwikkeling Bonaire.
- **Structuurvisie 2050.** Het kader dat alle ruimtelijk-financiële vragen samenbrengt. De uitvoerbaarheid hangt af van financiering die zonder rijksbetrokkenheid niet sluitend is: een Fonds Ruimtelijke Ontwikkeling Bonaire, structurele bekostiging, en opt-in op rijksinstrumentarium dat nu niet openstaat voor Caribisch Nederland — comply or explain: toepassen of motiveren waarom niet.

Onafhankelijke advisering wijst eensluidend in dezelfde richting: de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen (*Focused Growth*, 2024), de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (*Samen naar beter*, juni 2025) en de Nationale ombudsman (10 februari 2026, kenmerk 2026/008).

**Reactie FM21: Bonaire moet een keuze maken tussen de status die hier gekenschetst wordt of dat zij de grondwettelijke verplichting van artikel 1 afdwingen onder het motto “Gelijkheid in rechten, autonoom in uitvoering.”**

#### **De Eilandsraad verzoekt het kabinet.**

- **Erkenning op stelselniveau en kabinetsregie op de wijze van bekostiging.** De Eilandsraad ondersteunt de Type IV-lijn die het ministerie van I&W rond Selibon voorbereidt. Wij verzoeken de minister-president persoonlijk regie te voeren op de doortrekking van deze stelselherziening — naar de wijze van bekostiging (structurele bekostiging in plaats van incidentele uitkeringen) en naar de andere dossiers waar het patroon zich evenzeer voordoet, in het bijzonder onderwijshuisvesting, voedselzekerheid en landbouw, woningnood, en de uitvoeringscondities van de Structuurvisie 2050. Het Rli-advies *Samen naar beter* wijst de richting.
- **Inzet van het Economisch Groeiplatform Carib en de Nationale Investeringsinstelling op de structurele opgaven van Caribisch Nederland.** Het Economisch Groeiplatform Carib is in het regeerakkoord vastgelegd. De openstelling van de Nationale Investeringsinstelling voor Caribisch Nederland (beleidsbrief Koninkrijksrelaties, 24 april 2026) komt daar bovenop. De Eilandsraad pleit voor een inrichting met focus: van project naar programma, met infrastructuur als randvoorwaarde voor — niet als bijproduct van — economische

ontwikkeling, en met eilandelijke regie op de inhoud. Afval, onderwijs, landbouw en woningbouw zijn geen sectoren náást de economie, maar de randvoorwaarden waarop duurzame economische ontwikkeling rust. Wij verzoeken het kabinet beide instrumenten zo in te zetten dat zij de structurele opgaven die deze petitie noemt — afval, onderwijshuisvesting, voedselzekerheid en landbouw, woningnood, en de uitvoeringscondities van de Structuurvisie 2050 — daadwerkelijk dragen.

**Reactie FM21: De benoemde stelselherziening van het ministerie I & W is mij onbekend. Wel waarschuw ik voor het gevaar dat wij niet de verdienmodellen van economische activiteiten rondom afvalverwerking uit handen geven.**

### **Wat de Eilandsraad zelf doet**

De Eilandsraad rondt de Structuurvisie Bonaire 2050 dit jaar af, met een gedegen consultatie in alle woonkernen en Rincón en met een expliciete hoofdkeuze. Wij maken het kader. Vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid werken Rijk en eiland samen aan één gezamenlijk doel: beter voorzieningenniveau voor onze bevolking. Daarbij past helderheid in rolverdeling: rijksinstrumentarium volgt waar dat passend is, en het eiland geeft richting aan de eigen ruimtelijke én economische toekomst — via de democratisch gekozen Eilandsraad. Wat Bonaire duurzaam kan huisvesten en wat Bonaire economisch wil ontwikkelen, bepalen wij zelf. Wij toetsen plannen aan de welzijnsmaatstaf: dragen zij bij aan een beter leven voor onze bevolking?

### **Motie Klimaatzaak**

Hiernaast en concluderend brengt de Eilandsraad onder uw aandacht dat op 21 april jongstleden unaniem een motie is aangenomen over het door de Staat ingestelde hoger beroep in de Klimaatzaak Bonaire. Graag dat u kennisneemt van de inhoud en strekking van deze motie, zoals bijgevoegd aan deze petitie.

Met gevoelens van hoogachting,  
Namens de fracties van de Eilandsraad van Bonaire,

### **Reactie FM21**

#### **Algemeen.**

**Juridische gronden.** Ik vraag mij af of deze petitie het sluitstuk is van een raadsdebat, waar alle leden achter kunnen staan. Zomaar staande een bijeenkomst van de raad met de min-pres deze petitie overhandigen lijkt mij niet gewenst. Zeker niet als er geen publiek debat erover is gevoerd.

**Inhoudelijke gronden.** Mijns insziens zijn er inhoudelijk veel vragen, welke in de petitie open vragen blijven, aangezien ze niet onderbouwd zijn noch met een beleidsvisie noch met een kaderstelling van de Eilandsraad. Hoewel de vijf genoemde dossiers inderdaad zorgdossiers zijn, moet toegegeven worden dat zij het gevolg zijn van taakverwaarlozing door het OLB. Dus eerst zouden wij zelf corrigerend moeten optreden en zal de hulp complementair moeten zijn.

Conclusie; Fractie M21 voelt zich op dit moment niet voldoende sterk onderbouwd om deze petitie zonder voorafgaand debat te hebben gevoerd, mede te ondertekenen. Wel is FM21 bereid tijdens de ontmoeting met de min-pres de gedachtegang achter deze petitie mondeling ter tafel te brengen en van gedachten te wisselen met de min-pres en zijn delegatie,

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping, fluid strokes that form a cursive name.

D. Coffie  
Lid eilandsraad Bonaire  
Fractieleider FM21